

ki takoj knezu stvar razjasni in potolaži Metodija v lastnoročnem pismu. Svatopluk spozna svojo zmoto in oklene se tesno svojega apostola, ali žal, da prepozno — umrl je Metodij, malo prej pa Ivan VIII., ki je toliko uslug storil sv. možu ter našim pradedom in nam delil neprecenljivih dobrot, da zasluži s svojima prednikoma najodličnejše mesto, ne le v cerkveni i v svetni naši povestnici devetega stoletja.

Pač res! niti slaven ne časten bi bil deveti vek za narod naš, da mu ni došel Rim na pomoč. Nasprotni nam duhovi pregnali bi bili takoj sv. brata, a ž njima zatrli naših očetov in naš obstanek ter ob enem razvoj vsestranski — postali bi bili njihovi slugi. Sv. vera se ne bi bila ukoreninila, še manj razširila skoro po vseh pokrajinah slovanskih. In tudi pismenost naša in književnost zamrla bi bila takoj po rojstvu svojem; slovenskih knjig ne bi bili vdobili pradedi naši, še manj srečo doživeli, da bi bili kedaj čuli v sladkem svojem jeziku pevati ali brati daritev najsvetejšo, s čemur se ne more ponašati dosle še noben narodov evropskih. Hvala tedaj rimski stolici — papežem Nikolaju, vzlasti Hadrijanu II. in Ivanu VIII., ki sta dokazala jasno dejanski, da Rim želi nam vsega najboljšega, nas brani, podpira, pomaga, radovoljno; da! istinito spoštuje — ljubi, v čemur nas več ali manj uverujejo in vsi nju nasledniki, posebno v času najnovejšem Leo XIII.

Komaj je zasedel sv. oče prestol svoj apostoljski, ozrl se je uže na nas; žal na ogromno večino z rosnim, solznim očesom, vidi namreč, da razrušena je vez verska med nami, da zlobna roka, ne slovanska — ptuja, grška odtrgala je svetemu rimskemu sedežu toliko naših bratov na jugu in severu, ne v srečo, marveč v veliko, zelo občutljivo nezgodo njihovo in našo. On pomagal nam bi rad, združil nas zopet in objel vse v svoji ljubezni — zato poslal nam je pismo, okrožnico, v kateri nas spominja zlatega nam devetega veka in oziraje se na sedajnost piše med drugim: Srčno želimo in potruditi se hočemo, da ljudstvo slovanskega plemena podučuje v prihodnje večje število vladik in duhovnikov, da te utrjuje v veri pravi, v pokorščini do prave cerkve Gospodove ter vedno bolj spoznava, koliko blagosti pritaka iz katoliške cerkve v domače življenje in v vse stanove v državi. Zakaj za one cerkve — slovanske — zelo skrbimo in ničesar bolj ne želimo, nego, da bi zamogli v srečo njihovo jih združiti vse z neprestano vezjo edinosti, ki je največa in najboljša zveza blagosti.

In resnično sv. oče trudi se neumorno, da bi nas združil v našo blagost. Pred 4 leti zatrjeval nam je v Rimu ustmeno, a za nas laskovem svojem govoru, da prosi in moli, da bi skoro spoznali naši bratje cerkve iztočne zmoto svojo in povrnili se v cerkev pravo, s katero sta nje in nas tako tesno združila sv. Ciril in Metodij. Upa pa tudi, da trud in molitev njegova ter nas njihovih pravovernih bratov ne bode zama, ker i sv. brata nad zvezdami gojita gorečo željo in prosita Boga, da se združimo skoro; in v onih dveh prošnji zaupa sv. oče posebno, vsaj tudi v to svrhu zaukazal je, da ju časti in proslavlja vesoljna katoliška cerkev dne 5. julija vsacega leta. Da! sv. oče Leo XIII. upa tako trdno, da v proroškem duhu prorokuje in vidi slogo vseh Slovanov z Rimom, pisoč, da ko se povrne edinost verska med nami, povrnili se bode vsestranski blagostan — tedaj s ponosom ozirala se bode cerkev na nas in tudi najodličnejše mesto čaka nas v oziru svetnem v družbi narodov evropskih in azijskih.

Smelo se nadejamo tudi mi, da prorokovanje sv. očeta se bode izpolnilo; molitev, trud, ljubezen omehčati, ogreti zamore srce še tako trdovratno, pre-

gnati zaslepljenost in temo še tako hudo — tedaj giniti, zdramiti i naše brate cerkve iztočne; le stanoovitnosti v molitvi, prošnji, trudu je treba, in došel bode trenutek zaželjeni, da spoznavali bodo vedno bolj in bolj svojo zmoto in polagoma približevali se edino pravi cerkvi — Rimu in približali se nam, ki željno, hrepeneče pričakujemo, da jih pozdravimo, objamemo, poljubimo kot brate i po veri; a tudi, da slovesno sklenemo prijateljstvo večno, najzvestejše v složno, neumorno delovanje, da dosežemo prorokovani blagostan vsestranski, katerega veselil se bode srčno z nami vedno nam prijazni, iskreno ljubeči nas Rim.

Naši dopisi.

Iz Železnikov konec julija. [Zakasnjeno.] (*V moj zagovor in obrambo.* — Dalje.) Da sem bil tudi jaz za „bralno društvo“ vnet, naj posnamejo čč. gg. bralci in moji znanci iz tega, da sem prepustil (ker imam, hvala Bogu, svoj lastni dom) moje šolsko stanovanje, katerega poprej na večkratno zahtevanje tudi proti dobri plači nisem nikomur hotel dati v najem, društvu brezplačno kot bralno sobo. Mislil sem, da bodo po hvalevrednem izgledu sosednih Selc hodili ljudje o prostih urah v šolo brat, in včasih se bode napravila še kaka primerna veselica. A, — motil sem se. Komaj pričelo je društvo svoje delovanje, jelo se je zdajci tudi šopiriti in košatiti. Napravimo si zastavo, djalo se je! Jaz sem človeku, ki je bil v tej zadevi menda dvakrat pri meni, svetoval, naj se to za prvi čas, ali vsaj dotle odloži, da se društvo nekoliko umesti in vkrepi. Pa, nič; — zastava mora biti, in to: dragocena zastava! Kdor vé, koliko revščine je v našem kraju, in kako je ona na zunaj celo še na dokaj slabejem glasu (dokaz temu je, da za našo zdravniško službo noče nihče prositi); kdor dalje vé, koliko imamo pri nas družih dokaj bolj potrebnih reči za omisliti in vpeljati, previdel bo, da moj svet zarad zastave ni bil nespameten, marveč priporočljiv. Res je sicer, da so bili doneski prostovoljni; tajiti se pa tudi ne dá, da je marsikdo dal v ta namen denar, ki bi se mu bil morda na deset družih strani dobro prilegel. A, edino pri dragoceni zastavi ni imelo še ostati; kot gobe po dežji rastli so koj zopet drugi, tretji, četrti in peti predlog, vsi za precejšno število udov več ali manj z dost občutnimi davšinami sklenjeni. Ker je meni vse to vedno manj dopadalo, in sem videl, da bi moji ugovori v odborovih sejah ne bili mnogo izdali (dokaz tega je seja, ko se je končno sklepalo, katere slike pridejo na zastavo), jel sem se potegovati polagoma nazaj, ali kakor bi se drugače reklo: nisem maral hoditi z odborom „čez grm in strm“. Toda: to je bil grozen greh moj, za katerega se mi je prisodila javna pokora. Napadli so me....., gotovo v dokaz svoje izobraženosti, najprej v „Ljublj. Listu“.

Napad ta bil je o času, ko sem bil tako z opravili zadrénjan, da nikakor nisem vtrpel, odgovarjati na-nj. Toraj zdaj o tej priliki kaj malega, površnega. Kar se tiče moje izjave gledé c. kr. obrtnega nadzornika, čuli so pač zvoniti moji nasprotniki pri neki cerkvi, pa ne vedé, pri kateri. Gosp. nadzornika tudi jaz želim; naj le pride; a prvo, kar naj bo storil, bodi to, da prešteje tukajšnje aktivne gg. fužinarje, ter naj poizveduje, zakaj so vsi drugi morali zadnja leta odpustiti svoje delavce. Morda iz dobičkarije? Kaj še! In če imajo pisalci, ne: naši gg. Samaritani res toliko sočutja in skrbljivosti za „zboljšanje stanja“ naših revnih kovačev, kdo pa lažej pomaga, kakor ravnooni. „Cvenk“ imajo (razun enega) menda vsi; kovačnic (jés) je tukaj dovolj naprodaj, ali

tudi le za v najem vzeti. Stori jo naj eno ali drugo, potem vdinjajo si kovače, dajo naj jim delo, in plačujejo naj jih bolje. Širokoustno zaradi povikšanja plač na druge kričati, je prav lahko: v djanji pokažite vašo ljubezen in skrb za uboge delavce, če ste možje za to, in ne le bahačasti vekači. — Kar zadene v onem sostavku izražene želje zaradi odprave ponočnega dela je to pač tudi le pavovo perje, s katerim se je košatila sraka. Kolikokrat se je o tem tožilo uže javno in privatno! Ko bi jaz imel toliko stotatov, kolikokrat sem uže povdarjal, da ponočno delo je strup za naše ljudi, in da iz tega izvira neizrečeno hudega in nečastnega za naš kraj, precej bogat bi bil. A take zakoreninjene razvade in napake odpravljati ni tako lahko, kakor kdo misli, ali pri kozarcu vina ugibuje. Čutilo se je nekaj zelo enacega uže letos ravno tu pri nas, ko se je poskušal red narediti zaradi gozda „v Mlakah“. — Pušica pa na naše kovače, „da ni daleč oni prorokovani čas, v katerem bodo štirje velikani pod mernikom lahko mlatili“, ki je bila za brati v onem spisu, pa dosti jasno kaže, da imajo preroditelji tukajšnjih razmer v eni in isti mavhi za nje shranjeno sočutje in zasmeh! Kolika izgledna olika!!! Je pač res, da kdor je presit, in ima dosti prostega časa, se na razne načine razvedruje! — V tem dopisu brati je bila tudi kolosalna laž, da pri nas uže 10letni otroci kujejo cele noči, potem pa gredo naravnost v šolo!?!? Da sem z opazko: „Kako vspesšen mora biti pri njih poduk!“ dobil med vrsticami še eno po glavi, se ume. Nazadnje sledila je beseda: „A zadosti!“ Res, zadosti za dokaz, da bi bili pisalci modrijani ostali, če bi bili uže takrat, to je, prvokrat molčali. In da bi bili molčali tudi pozneje, koliko bla-maž za-nje bi bilo uže manj!

Kmalu za tem spominjali so se me moji prisrčni gg. prijatelji v tržaškem šaljivem listu „Jurij s pušo“, s tem pa tudi dosti jasno dokazali, kako da strast poslednjič človeka oslepi. Za šalo so menda prodajali to, ker sem vsled sklepa tukajšnjega obč. odbora dal mrtvašnico na našem pokopališču na novo pokriti (ker se je uže 49 let stara streha spreminjevala v prst in smeti). Se ve, da kaj tacega je strašanski „Witz!“ Čisto enako je bilo z napravo novega pokopališnega križa, ker je bil preteklo zimo debel sneg prejšnjega, uže na moč slabega, podrl. Kar pa zadene obdolženje, da sem jaz zasejal razpor med naše „bralno društvo“, kakor je bilo baje v onem spisu brati, imenujem to zopet: grdo laž! Omenil sem uže, zakaj sem se bil jel ogibati odborovih sej; ob enem nisem maral zahajati veliko več tudi v bralno sobo; odvrčeval pa od društva nisem nikogar, in če je bilo vas sto udov in kolikor čez še vas je, edinih, bi bilo moje odvrčevanje tudi malo izdalo. Se mi bi bilo pri mojih obilnih opravilih pač ljubilo, pečati se s tacimi ništarijami! (Dal. prih.)

Prem 9. avgusta. (Različno.) Pretekli mesec bila je tukaj in v bližnji okolici uže prav huda suša nastala, ker od sv. Petra pa do dné 1. avgusta nobenega izdatnega dežja bilo ni. Pri češpljevem sadju je suša prav veliko škode napravila; po nekaterih legah je do polovice in tudi nad polovico češpljevih sadežev od suše zrudečilo, kateri dosedaj nedozoreli odpadajo. In tako bode mesto prav dobra, po nekaterih legah le dobra, a po drugih pa celó slaba češpljeva letina. Škoda. Tudi marsikako češpljevo drevo je od suše popolno vsahnelo in pod zelo prišlo. Ravno tako trpeli so pred sušo tudi nekateri drugi poljski sadeži osobito fižol. Otave po brežinah menda ne bode kaj prida, ker bira je ruša liki opaljena.

Dne 15. preteklega meseca utonil je pri Jakežu 14letni pastir Anton Bole; doma bil je iz Selca na zgornji Pivki. Gospodar bil mu je ukazal iti na vrt

nekaj sena obračat, a mesto tja, šel je fante v vodo Reko se kopat, ker pa plavati ni znal, pokopal se je za zmiraj. Tudi ubogljivost in pokorščina ste lepi reči, kateri pa, ako se jima nasprotuje, se nad človekom dostokratov hudo maščujete.

Mesec avgust donesel je v te kraje blagodejnega dežja, kateri je do danes zemljo uže precej dobro namočil in okrepčal. Studenci in vodnjaki tod bili so do malega uže vsi prazni in suhi; za živino in ljudi morala se je potrebna voda zadnje dni meseca julija iz vode Reke dobivati.

Noč od dné 4. na 5. t. m. bila je strašna: bliskalo, gromelo in treskalo je tako, kot bil bi se sodnji dan bližal. Okolo 1. ure popolnoči bil je skoz par dobrih minut nepretrgan bliskov svit; med tem časom bilo je nebo liki z ognjeno mrežo prevlečeno. Ploha bila je izredna in med njo bila je kakor orehi debela toča padati pričela; hvala Bogu, da je kmalu in brez posebnih nasledkov tudi ponehala. Piš bil je tak, da je po nekod precej sadnega drevja polomil in poruval. Pri Mrkancu ali kakor rekajo v „Ribnici“ ob reško-šempeterski državni cesti je bila strela posestniku kos novega zidu razsula in podrla; druge škode ni nobene napravila.

To grozopolno noč bile so tod osobito ženske vse preplašene in zbegane; da, bilo je zares strahovito. — Zdravje med ljudmi in živino je, hvala Bogu, prav dobro. Neznosna vročina, kakoršna bila je v drugi polovici prošlega meseca, je nekoliko odjenjala.

Politično življenje po teh krajih je jako pohlevno, krotko in mirno; pa, saj se tudi brez neslanih preprirov in političnega lasanja prav lahko pošteno živi; čas je pa tudi drag in ga še za koristno delo primanjkuje.

Iz Slapa v vipavski dolini 18. avg. — Kakor prošlo leto, tako prikazala se je tudi letos v naši dolini po trtah pogubonosna glivica „Peronospora viticola“ in to za skoraj celi mesec zgodnejši, kakor v prošlem letu. Celi oddelki vinogradov so uže čisto rujavega, večinoma pa uže tudi odpadlega listja, da-si ni še grozdje, kaj pa še le les čisto nič dozorel. Groza obhaja človeka videti trte polne še zelenega grozdja, pa brez vsega zdravega lista. Tako je ob letošnjo letino in ob ono bodočega leta. Neka druga glivica nam pa listje krmske pese zelo enako vničuje, tako da izgleda, kakor od slane oparjena. D. R.

Z Dobrove 16. avg. = Pri naši romarski cerkvi pričele so se zopet šmarne maše s popolnimi odpustki pri najlepšem vremenu. Romarjev došlo je koj prva dva dni prav mnogo in tudi letos imeli so v naši prijazni cerkvi občudovati nov svetilnik, krasno delo domačega našega pasarja g. Peterlina iz Kamnika. Svetilnik (Kronleuchter) je bogato v ognji pozlačen in stane nekaj nad 400 gold. Prepričani smo, da bo to delo enako zasluženno priporočilo izdelovalca, kakor je lep kinč naše cerkve. Pretekli teden pričela se je prezidavati naša šola, da bo imela prostor za dvorazrednico, in pa zidanje nove mežnarije oziroma izpraševalnice. Neumorno delujoč naš gospod župnik skrbi, da gre tudi to delo urno spod rok, občani pa tudi pridno dovažavajo kamenje, opeko in pesek, tako da smo prepričani, da bo delo v malo tednih zgotovljeno v blagor naše občine.

Iz Ljubljane. — Včeraj praznovali so rojstni dan presvitelega cesarja, kakor drugi avstrijski narodi, tako tudi zmiraj mu zvesto udani Slovenci. — Pošiljali so gorke prošnje Vsegamogočnemu v nebesa, da bi nam še dolgo ohranil ljubljene, vsem narodom svojim enako naklonjenega vladarja, in da bi se posrečilo Njegovi modrosti, vresničiti svoje želje po miru med narodi v blagor državljanov, v povzdigo moči drage naše skupne domovine in v slavo naše dinastije.

— Cesarjev rojstni dan obhajal se je tudi na blejskem jezeru minulo nedeljo prav slovesno. Prišla je tje v ta namen vojaška godba, prepevali so domači pevci, zvečer pa je bilo jezero čarobno razsvitljeno; občinstva pa je privrelo od vseh krajev brez števila.

— Gledališni vlak Slovencev v Prago odpeljal se je pretekli petek popoludne. Do Maribora nabralo se je toliko vdeležencev, da so se morali do tje pripeljavši se s poštanim vlakom preseliti v poseben vlak. Potovalce pozdravljali so na Dunaji, v Brnu, v Pragi pa, kamor so došli v ponedeljek zvečer, bili so slovesno sprejeti. Zlato Prago in novo gledališče ogledavali si bodo do četrтка, v gledališči priredile si bodo njim na čast dve predstavi, v petek pa se zopet vrnejo, gotovo nikdar pozabivši ljubeznjivosti in gostoljubnosti českih naših zmiroj nam zvestih prijateljev.

— Delavsko pevsko društvo „Slavec“ priredilo je minulo soboto „besedo“ v prostorih ljubljanske čitalnice, katera se je enako dobro obnesla gledé zadovoljnosti obilno zbranega občinstva, kakor pevskega in godbenega dela programa in pa denarnega vspeha za društvo. Čestitamo vrlemu društvu k lepemu napredovanju.

— Dve učiteljski službi, prva z letno plačo 500 gl. in prostim stanovanjem, druga pa s plačo 450 gl. in stanovanjem ene sobe, razpisane ste za ljudsko šolo na Dobrovi pri Ljubljani, katera se to jesen razširi v dvo-razredno šolo.

— Na razstavi v Antwerpenu bili so odlikovani iz slovenskih pokrajin trije razstavljalci: Henrik Kieffer, izdelovatelj srpov v Št. Lovrenci pri Mariboru, dobil je srebrno svetinjo; Fran Szantner, čevljar v Ljubljani, in Fran Hajek, izdelovatelj snažilnega prahu v Kamniku, dobila sta bronasti svetinji.

— „Die Kärntner Slovenen. Ihre nationalen Verhältnisse und Bestrebungen. Verlegt und herausgegeben von Filip Haderlap“ imenuje se 44 strani obsegajoča brošura, ki ima očividni namen, prijazne nam Nemce podučiti o razmerah Slovencev na Koroškem. Brošura bode gotovo v dober poduk edinemu zastopniku koroških Slovencev v državnem zboru, ministru baronu Pinotu, ki bo našel dosti prilike, naučnemu ministru pokazati velikansko razliko med postavo o narodni enakopravnosti in njenem izvrševanju gledé koroških Slovencev. — Brošuri želimo, da bi vsaj tudi v rokah poslanca barona Pinota ne ostala brez vspeha.

— Nova cerkev v Bohinjski Bistrici bila je dne 15. t. m. slovesno blagoslovljena. Prišli so gori v ta namen gospod knezoškof dr. Misija sami. Iz srca čestitamo Bohinjcem k srečno dovršenemu lepemu delu!

— Gospod Avgust pl. Wurzbach, c. kr. deželne vlade svetovalec in bivši okrajni glavar v Radoljici in ljubljanski okolici, prestopil je iz zdravstvenih ozirov v stalni pokoj. Pri tej priliki naročili so cesar izreči mu za mnogoletno zvesto in odlično službovanje najvišjo zadovoljnost.

— Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani. Od mnogih strani prihajajo nam vprašanja, v kaki zvezi da je krajcarska podružnica z upravnim odborom „Narodnega Doma“? V odgovor sledeče: Ustanovitelji krajcarske podružnice „Narodnega Doma“, izvzemši g. dr. Staréta, ki sprejema vse dopise in ki bo sprejemal tudi vse krajcarske, oziroma desetkrajcarske doneske, niso identični z upravnimi odborniki „Narodnega Doma“. Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ je družba mlajših, za zgradbo „Narodnega Doma“ zavzetih, v Ljubljani bivajočih Slovencev, ki so si stavili za nalogo, po zgoraj omenjeni poti pospeševati lepo idejo zgradbe „Narodnega Doma“ v Ljubljani ter z vstrajnim delovanjem kolikor toliko pripomoči, da se ta ideja

prav kmalu vresniči. — Pri tej priliki bodi omenjeno, da se bodo došli doneski istotako objavljali po časopisih, kakor se objavljajo doneski, ki dohajajo upravnemu odboru, in sicer s številko razprodane knjižice in s krajem, od koder je knjižica došla. Kakor poizvedamo iz privatnih poročil, pričakovati je uže prav v kratkem pošiljatve prvih doneskov. — Iz različnih krajev, posebno pa iz Gorenjskega in Štajarskega, in od različnih stanov, došla so nam objave za poverjeništa, bodi-si takoj v začetku, bodi-si vsled pozivov po časopisih. Od jedne strani se pa pogreša še vedno isto zanimanje, katero bi lahko tolikoristno vplivalo na celo stvar. V mislih nam je krasni spol, čegar vplivna in zeló vspešna beseda pri tacih prilikah je občeznana. Res, da imamo tudi uže nekaj poverjenic in vsa čast čč. gospem in gospi-cam, ki so uže dejansko pokazale, da se za našo idejo živo zanimajo. Toda v občem interesu celega podjetja želeli bi bilo, da bi postajalo število poverjenic in podpornic od dné do dné večje, da bi naglo rastlo.

Zahvala.

Povodom praznovanja rojstnega dné Njega c. in kr. apostolskega veličanstva presvitlega cesarja mi je visokorodni gospod c. k. deželni predsednik Andrej baron Winkler izročiti dal dve sto goldinarjev, od katerih je 100 gold. namenjenih ljubljanskim ubožčekom, po 25 gold. pa tukajšnji cesarice Elizabete bolnici za otroke, varovalnici malih otrok, deškemu in pod vodstvom gospé grofice Sofije Auerspergove stoječemu dekliškemu sirotišču.

Izročujé ob enem te zneske njihovemu blagemu namenu smatram se dolžnim, da potom javnosti najtoplejše zahvalo izrekam za velikodušno stolnega našega mesta ubožčekom naklonjeno darilo.

V Ljubljani dné 17. avgusta 1885.

Župan: Grasselli.

Zahvala.

Povodom praznovanja rojstnega dné Njega Veličanstva presvitlega našega cesarja mi je visokorodni gosp. deželni glavar na Kranjskem, Gustav grof Thurn-Valsassina, po svojem namestniku v deželnem odboru, gospodu ces. svetniku Ivanu Murniku izročiti dal 100 goldinarjev, katerih polovica je namenjena ljubljanskim ubožčekom, polovica pa tukajšnjemu društvu katoliških rokodelskih pomočnikov kot priloga zakladi za gradnjo društvenega doma.

Izročujé ta zneska blagemu namenu, usojam se javno izrekati najiskrenejšo zahvalo za velikodušno tega stolnega mesta ubožčekom naklonjeno darilo.

V Ljubljani 18. dan avgusta 1885.

Župan: Grasselli.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Včerajšnji dan dohajale so z vseh dežel naše države poročila o slovesnem obhajanju cesarjevega rojstnega dneva, tukaj pa se je obhajal z veliko vojaško mašo na „Schmelz-u“ in pa z veliko mašo v Štefanski cerkvi, pri kateri so bili navzoči vsi na Dunaji navzoči ministri in vrhovni uradniki večjih uradov. — Jutri sprejema cesar tukaj v avdijencah. — Dne 12. minulo je ravno 6 let, odkar je grof Taaffe postal ministerski predsednik, zato so se različni časniki spominjali ravno minule 6letne dobe, vsak po svojem sta-